

BYGGBIZ

TIDNING FRÅN STOCKHOLMS BYGGMÄSTAREFÖRENING

NUMMER 2/2019

JUBILEUMSNUMMER

1889-2019 130 BYGGMÄSTAREFÖRENINGEN BF

JUBILEUM

Stockholms Byggmästareförening firar 130 år i byggarnas tjänst.

SIDAN 2

INTERVJU

Nya avtalet med Sveriges Byggindustrier ska skapa maximal medlemsnytta.

SIDAN 4

SÄKRA KVALITETEN

BF9K - beprövat system för att certifiera byggföretagens verksamhet.

SIDAN 8

NU FIRAR VI 130 ÅR I

Slutet av 1800-talet var en turbulent tid, präglad av strejker och en i grunden förändrad arbetsmarknad. Skråväsendet avskaffades och arbetarna organiserade sig för bättre villkor i byggbranschen. Den 17 juni 1889 bildades Stockholms Byggmästareförening, en förening som fick i uppgift att verka för sina medlemmar i förhållande till arbetarna och deras nya organisationer.

VIKTIGA ÅRTAL I FÖRENINGENS HISTORIA

Framväxten av den moderna byggbranschen är en del av den svenska arbetsmarknads-historien, och speglar på många sätt de förändringar som präglat hela samhället sedan slutet av förrförra sekel-skiftet. Här lyfts några av de viktigaste årtalen i föreningens historia.

1889

träffades Stockholms ledande byggmästare på Hôtel du Nord vid Kungsträdgården och bildade Stockholms Byggmästareförening. Initiativet togs efter den stora murarstrejken samma år och sedan dess har byggarna i staden arbetat tillsammans för en sund byggbransch.

1898

presenterade Byggmästareföreningen ett förslag om att skapa byggmästarnas egen olycksfallsförsäkringskassa.

1908

träffades det första kollektivavtalet. Detta år träffades även en överenskommelse som innebar ett riksavtal för byggnadsindustrin. Arbetsgivarna ville uppnå så likvärdiga avtalsbestämmelser som möjligt för de olika fackföreningarna i hela landet, vilka kom att gälla som norm även för de framtida lokala avtalen.

1909

pågick den stora arbetsmarknadskonflikten i landet, med både strejker och lockout – som mest var 300 000 personer uttagna i strejk. Många

byggmästare gick i konkurs, ibland flera gånger om.

1918

gick föreningen in i Svenska Byggnadsindustriförbundet, som snart ändrade namn till Sveriges Byggmästareförbund. Året därpå beviljades förbundet inträde i Svenska Arbetsgivarföreningen (SAF).

1931

grundade Stockholms Byggmästareförening det som skulle komma att bli tidningen Byggindustrin, en tidning som ges ut än i dag men som nu ägs av Bonnier Business Media.

BYGGARNAS TJÄNST

- 1 Hôtel du Nord, där Stockholms Byggmästareförening bildades för 130 år sedan. Källa: Stockholms Stadsmuseum
- 2 Stockholms Byggmästareförenings firar 50-årsjubileum 1939 med en bankett i Stockholms stadshus
- 3 Receptionist och växeltelefonist Ragna Oscarsson var föreningen trogen fram till sin pensionering 1997. Foto: Gösta Nordin
- 4 Byggmästareföreningens hus på Wennerbergsgatan 10, Stockholm byggdes 1959–1960. Foto: Gösta Nordin
- 5 Rast vid formspikning för lärlingarna som byggde Byggmästareföreningens hus. Foto: Gösta Nordin
- 6 Föreningen har arrangerat flera boutställningar, bland andra Annedal 2012. Foto: Michael Folmer.
- 7 ROT-prisvinnaren 2018. Foto: Åke E:son Lindman.

1934

involverades statsminister Per Albin Hansson och socialminister Gustav Möller i förhandlingarna av de pågående arbetsmarknadskonflikterna. SAF godkände att Stockholms Byggmästareförening påbjöd lockout, och all byggverksamhet stod i princip stilla under elva månader.

1938

tecknade SAF och LO Saltsjöbadsavtalet, ett avtal som har varit normgivande för svensk arbetsmarknad sedan dess.

1957

infördes fria sommarlördagar.

1988

upphörde den så kallade objektsanställningen, där byggnadsarbetarna anställdes för ett projekt i taget, och de blev nu istället fast anställda i företagen.

1990

instiftades det populära ROT-priset, som fortfarande delas ut varje år till en särskilt väl genomförd renovering.

2000

bildades den rikstäckande bransch- och arbetsgivarorganisationen Sveriges Bygginstrumenter av Byggentreprenörerna och bygg-

mästareföreningar runtom i landet. Byggmästareföreningarna i Stockholm, Södertälje och Gotland valde att ställa sig utanför organisationen och tecknade istället samarbetsavtal med Sveriges Bygginstrumenter.

2001

certifierades de första medlemsföretagen inom det nya kvalitets- och miljöcertifieringssystemet BF9K.

2008

tecknades ett nytt samarbetsavtal mellan Sveriges Bygginstrumenter och de tre byggmästareföreningarna –

där Sveriges Bygginstrumenter fick ansvaret för arbetsgivarfrågorna och byggmästareföreningarna för branschverksamheten i regionen. All service till medlemmarna sköts från det gemensamma kontoret på Wennerbergsgatan 10 i Stockholm.

2019

tecknades ett nytt samverkansavtal mellan Byggmästareföreningen och Sveriges Bygginstrumenter. Dessutom firar föreningen 130 år i byggarnas tjänst. □

TEXT NICOLE KLING

»SAMVERKAN ÄR NYCKELN TILL ALL POSITIV UTVECKLING«

BYGGARNAS HUS – NY

Mot nya mål

Föreningens ordförande, Anders Arfvén, och vd Kristin Andersson.

Dagens globaliserade och digitaliserade värld innebär en helt annan verklighet än den som rådde för 130 år sedan då Stockholms Byggmästareförening bildades. Byggbiz träffade föreningens vd och ordförande för att höra vad de tänker om branschens samtid och framtid.

Anders, du är nyvald ordförande, hur ser du på ditt uppdrag?

– Det är viktigt för mig med kontinuitet, men att vi samtidigt adderar utveckling. Nyligen slöts nya avtal mellan Stockholms Byggmästareförening och Sveriges Byggindustrier, vilket innebär att en del av vår verksamhet övergår till Sveriges Byggindustrier och att vi nu kan lägga ännu mer tid och resurser på att maximera medlemsnyttan. I och med detta kommer lokalerna här på Wennerbergsgatan att bli Byggarnas Hus, en samlingspunkt för medlemsföretagen att exempelvis gå utbildningar, nätverka och få juridisk rådgivning.

Kristin, hur har din första tid som vd för föreningen varit?

– Den har varit lärorik, intressant och väldigt kul. Det har hänt mycket på kort tid och jag tilltalas av idén att kombinera historiska värden med moderna, att utvecklas och skapa förutsättningar för att också kunna verka i framtiden. Beslutet om organisationsförändring innebär att vi kommer att kunna samnyttja resurserna, och att respektive organisation får utvecklas inom det som de är bäst på.

Varför är det viktigt att branschen står enad i en branschorganisation?

Kristin Andersson: Ensam är inte stark. Ju fler som brinner för samma sak, desto starkare blir vi. Livskraftiga organisationer måste ha en intern diskussion om hur vägen till det gemensamma målet ser ut.

Anders Arfvén: Det är också en fråga om kunskap. Representationen av olika yrken i föreningen kompetensutvecklar organisationen som helhet,

KORT OM KRISTIN ANDERSSON

KARRIÄR I KORTHET Arbetat som chef i sex kommuner från Gällivare i norr till Tingsryd i söder.

BOSTAD Lägenhet i Sundbyberg.

INTRESSEN Träning – springer bland annat maraton – matlagning och att lyssna på poddar.

BÄSTA MAT Älgstek med murkelsås och hasselbackspotatis.

VÄRLDENS HÄFTIGASTE BYGGNAD Kinesiska muren.

OVÄNTAD FÖRMÅGA Har arbetat som ullspinnarska.

KORT OM ANDERS ARFVÉN

KARRIÄR I KORTHET Arbetat i byggbranschen i drygt 30 år i olika chefsroller, är sedan fem år affärsområdeschef för Veidekke Bygg Kommersiellt. Har suttit i Stockholms Byggmästareförenings styrelse sedan 2008, och är nyvald ordförande för densamma.

BOSTAD Villa i Norrviken.

INTRESSEN Utförsåkning, löpning och båtliv.

BÄSTA MAT Rimmad marulk med smörsås och sparris.

VÄRLDENS HÄFTIGASTE BYGGNAD Har svårt att välja mellan det moderna och det gamla, svarar därför både Burj Khalifa och Sagrada Familia.

OVÄNTAD FÖRMÅGA Körsång.

MÖTESPLATS FÖR BRANSCHEN

så att vi bättre kan förstå och företräda olika intressen inom branschen.

Hur ska Stockholms Byggmästareförening kunna behålla och locka nya medlemmar framöver?

Kristin Andersson: Det handlar om att driva rätt frågor, alltså de frågor som är relevanta för medlemsföretagen. Att hänga med i tiden är grunden för föreningens utveckling och i förlängningen för medlemsantalet. Det är också viktigt att kunna visa på resultat, så att medlemmarna ser nytta av att vara med.

Vilka är framtidens största utmaningar?

Anders Arfvén: Dagens tre kärnfrågor – de som handlar om branschens sundhet, säkerhet och attraktivitet – kommer att fortsätta vara aktuella under lång tid framöver. Vi behöver bli en attraktivare bransch för att kunna möta kompetensförsörjningsbehovet, och den frågan hänger tätt ihop med arbetet för en sundare och säkrare bransch.

Kristin Andersson: Det finns fortfarande saker att jobba med vad gäller exempelvis möjligheterna att kombinera familjeliv och ett yrkesliv som byggnadsarbetare. Dessutom kan både män och kvinnor fortfarande tycka att jargongen på byggarbetsplatserna är svår att möta. För att bli en attraktivare bransch behöver vi lyfta upp de positiva värdena och förstärka dem.

Hur ser ni på samverkan med andra aktörer, vad behöver utvecklas?

Anders Arfvén: Jag tror att digitaliseringen och tekniken som följer med den är en förutsättning för en mer effektiv och bättre kommunikation mellan olika samhällsaktörer.

Kristin Andersson: Vår omvärld blir mer och mer komplex, och det ställer högre krav på kommunikation och samarbete. Samverkan är nyckeln till all positiv samhällsutveckling, och en förutsättning för social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. □

Samtal Interna dialoger är viktiga för livskraftiga organisationer.

TEXT & FOTO NICOLE KLING

HALLÅ DÄR, LARS!

LARS IHSE
VD FÖR
STOCKHOLMS
BYGGMÄSTARE-
FÖRENING,
1982-2008.

Vilka var de viktigaste frågorna under din tid som vd?

– Min uppgift som vd blev att utöka Byggmästareföreningens verksamhetsområde till att också omfatta företagsfrågor, politiska frågor och samhällsfrågor. Under min tid lades grunden för utskotten, där kontakten med företagen gjorde att vi fick bra koll på vilka frågor som var angelägna och kunde därigenom agera med stor legitimitet.

Vad är du mest stolt över från din tid som vd?

– Jag är stolt över att ha varit med och startat flera viktiga delar av verksamheten som fortfarande lever kvar – som ROT-priset, Byggbiz, BF9K och ID06. Jag var även med om att dra igång den första bostadsutställningen, som anordnades i samband med föreningens hundraårsjubileum, och efter det växte konceptet och flera utställningar har sedan dess hållits på olika platser i Stockholm.

Hur ser du på utvecklingen inom branschen?

– Det är en ständig strukturomvandling inom branschen. På 80-talet var det fokus på löneglidning och ackord, på 90-talet var det kris och arbetslöshet och sedan dess har bostadspriserna rusat före inflationen. Dagens bransch har fler underentreprenörer och färre egna anställda, alltmer är prefabricerat. Fackets arbetskraftsmonopol har utmanats av utländsk arbetskraft och branschen har genomgått en internationalisering.

Hur lever ditt engagemang inom byggbranschen vidare?

– Jag är ordförande i Sveriges Byggingustriers pensionärsförening, Byggseniorerna, och går gärna på Byggmästareföreningens kvartals- och årsmöten. Jag är med i styrelsen i det kulturvårdande sällskapet Murmestare Embetet och är sekreterare i Reinhold Gustafssons stiftelse där vi delar ut stipendier till bland annat murarlärlingar. □

TEXT NICOLE KLING

FAIR PLAY BYGG KÄMPAR

Tipsa oss!

Peringvar Östblom, Sussie Paredes Illum och Peter Leander tar emot tips på misstänkt brottslighet inom byggbranschen.

FOTO ELLEN NORMAN

Stockholms Byggmästareförening och Byggnads Stockholm-Gotland står enade när det gäller strävan efter sund konkurrens och en byggbransch som är fri från kriminalitet. Den tredje årsrapporten från Fair Play Bygg visar att man fått in 205 tips om misstänkt pågående brottslighet inom byggbranschen, det är nästan dubbelt så många som 2016 då projektet startade.

FÖR VARJE ÅR ökar antalet tips som kommer in till Fair Play Bygg och detta leder i sin tur till att allt fler bearbetade ärenden lämnas över till berörda myndigheter. Cirka 40 procent av alla tips leder till ett bearbetat ärende, år 2018 rörde det sig om hela 82 fall.

– Arbetet i projektet har blivit betydligt mer omfattande för varje år som går. Vi lämnar information till fler myndigheter och varje tips som lämnas över går oftare till flera myndigheter samtidigt. Under 2018 rekryterades en ny medarbetare, Sussie Paredes Illum, i och med detta ökar vår kapacitet att jobba vidare för en sundare och säkrare byggbransch, säger Peter Leander, projektledare för Fair Play Bygg.

HALLÅ DÄR, ELISABETH!

Vilka var de viktigaste frågorna under din tid som vd?

– Att arbeta för den sunda konkurrensen och för den goda arbetsmiljön, med fokus på säkerhet och en nollvision vad gäller arbetsplatsolyckor. Kompetensförsörjningen, att byggsektorn genom att vara en attraktiv arbetsgivare kan locka kompetent personal till alla befattningar.

Vad är du mest stolt över från din tid som vd?

– Jag är stolt över att ha varit med och skapat bättre förutsättningar för möten mellan människor i branschen, och därigenom bättre medlemsservice. Jag tänker på de uppskattade frukostseminarierna och det fördjupade samarbetet mellan branschen och kommunerna i länet i form av Bostadsforum. Genom att utveckla och etablera samarbetet med flera olika aktörer inom länet – som kommuner, myndigheter och facket – kunde exempelvis det viktiga projektet Fair Play Bygg komma till.

Hur ser du på utvecklingen inom branschen?

– Det händer mycket när det gäller digitaliseringen i samhället, och det är en utmaning för branschen att ta till sig den nya tekniken på sätt som gagnar såväl företag som kunder. I digitaliseringen ryms stora möjligheter, inte minst vad gäller effektivitet och hållbarhet. Jag ser också att Sverige alltmer blir en del av den globala marknaden med en ökad internationell konkurrens som följd.

Hur lever ditt engagemang inom byggbranschen vidare?

– Jag har ett uppdrag för Byggmästareföreningen som representant i Centrum för byggeffektivitet på KTH, som är ett sätt att få branschen och akademien att närma sig varandra i utbildnings- och utvecklingsprojekt. Jag har även fortsatt som volontär för OpenHouse, som jag var med och etablerade i Sverige och Stockholm, och sitter med i styrelsen för Murmestare Embetet. □

TEXT NICOLE KLING

FOTO: ELLEN NORMAN

ELISABETH MARTIN
VD FÖR
STOCKHOLMS
BYGGMÄSTARE-
FÖRENING,
2008–2017.

FÖR EN SUND BRANSCH

DEN VANLIGASTE brottsmisstanken bland de överlämnade ärendena har sedan projektet startade varit skattebrott i form av att avlöna arbetskraft svart. Till skillnad från tidigare år bedömer Fair Play Bygg att majoriteten av de misstänkta svartarbetarna i 2018 års ärenden kommer från länder utanför EU/EES. Dessutom lämnade arbetsgruppen över tre ärenden till Polisen, Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten med tydliga kopplingar till grovt organiserad brottslighet.

– Det förvånar mig att förekomsten av detta kan ske så öppet och i företag som får uppdrag som underentreprenör i första led. Dessutom är den grovt organiserade brottsligheten ofta illa kamouflerad, det är inte speciellt svårt att upptäcka kopplingarna till den, säger Peter Leander.

I TVÅ AV DE TRE nämnda fallen finns det trovärdig information om att grupperingarna bakom företagen har tillgång till skjutvapen och att företagen ska vara involverade i droghandel, eller förse arbetskraft med illegala preparat i syfte att få dem att orka arbeta långa arbetsdagar. Ett par av ärendena är direkt kopplade till gängkriminalitet och i ett ärende är brottsmisstanken finansiering av terrorverksamhet. □

TEXT NICOLE KLING

FOTO: HANS EKESTANG

DETTA ÄR FAIR PLAY BYGG

Fair Play Bygg är ett projekt som startades i februari 2016 och som eftersträvar att ge myndigheter relevant information om misstänkt pågående brottslighet i byggbranschen. Verksamheten drivs och finansieras av Byggmästareföreningen och Byggnads Stockholm-Gotland med syfte att slå mot de oseriösa och kriminella krafter som förstör för seriösa byggföretag, underminerar säkerheten på byggarbetsplatser och stjälar av gemensamma skattemedel.

Läs mer på fairplaybygg.se

BF9K innehåller bland annat:

- Krav på rutiner för att hantera Kvalitet, Miljö och Arbetsmiljö (KMA-frågor) i projekten
- Krav på utbildning
- Krav på administrativa rutiner och lagbevakning

FOTO: HANS EKESTANG

BF9K EN VIKTIG DEL I ARBETET FÖR EN SUND OCH SÄKER BRANSCH

FOTO: ROSIE ALM

Lennart Andersson ansvarig för BF9K på Sveriges Byggindustrier.

Ökad effektivitet, högre kvalitet och bättre lönsamhet. En certifiering enligt BF9K ger många fördelar – för den egna verksamheten, för beställare och för branschen som helhet.

BF9K ÄR ETT CERTIFIERINGSSYSTEM som är anpassat för företag i byggbranschen. Det ställer krav på kvalitet, miljö och arbetsmiljö – vilket betyder att både beställare och leverantör har en samsyn på hur arbetet ska vara utfört.

– Att som beställare arbeta med företag som har ett verksamhetssystem som ställer krav på ordning och fungerande rutiner innebär trygghet. Alla som har anlitat entreprenörer vars arbete inte kännetecknats av god ordning vet att det kan bli dyrt, säger Lennart Andersson, BF9K-ansvarig på Sveriges Byggindustrier.

Johanna Jansson KMA-chef på BTH, som certifierat sin verksamhet med BF9K.

JOHANNA JANSSON, KMA-chef på det BF9K-certifierade företaget BTH, ser att systemet tydliggör förväntningar och skyldigheter.

– BF9K paketerar rådande lagkrav åt oss, vilket underlättar för mig i min roll som systemansvarig att se till att vi gör rätt. Detta förenklar även introduktionen av nya medarbetare eftersom systemet tydliggör både vilka krav som ställs och hur vi arbetar för att leva upp till dem, säger hon.

CERTIFIERINGSSYSTEMET spelar även en viktig roll i arbetet för en sund konkurrens. Certifikatet ger i anbudsskedet beställaren ett kvitto på krav-uppfyllelse, och förenklar samtidigt företagets redovisning av detsamma.

– Det är viktigt att vi som arbetar på ett BF9K-certifierat företag agerar som ambassadörer för systemet och på så sätt bidrar till högre kvalitet i branschen. I en utveckling med ökade krav från olika delar av det lagstiftande samhället kan BF9K utgöra en nyckel till ett seriöst kvalitetsarbete, säger Johanna Jansson. □

TEXT NICOLE KLING

MER OM BF9K

BF9K är ett lednings- och produktcertifieringssystem som har funnits sedan år 2000. En bärande del i systemet är att det finns krav på kontroller och rutiner i både företaget och ute i projekten som överensstämmer med gällande lagar och krav för byggverksamhet. BF9K är tredjepartscertifierat och syftet med systemet är att öka kvaliteten, minska miljöpåverkan och säkerställa en god arbetsmiljö i företagen och dess projekt. BF9K är uppbyggt enligt samma principer som ISO-systemet, men anpassat för företag i byggbranschen, oavsett storlek.

Läs mer på www.bf9k.se